
Blod er ikke bare blod

ANMELDELSER

ØIVIND LARSEN

Professor emeritus, Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Hans Erik Heier

Blod!

Mellom magi, myter og medisin gjennom 2500 år. 268 s. Oslo: Kolofon, 2019. Pris
NOK 249

ISBN 978-82-30019436

Denne populærvitenskapelige boka om blod og blodtransfusjon er skrevet av en senior innen blodtransfusjon i Norge, professor emeritus Hans Erik Heier, tidligere avdelingsoverlege ved Avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin og Blodbanken i Oslo. Han henvender seg til blodgivere – boka er simpelthen tilegnet blodgivere – og folk som arbeider i helsetjenesten eller som av andre grunner interesserer seg for blod og historie.

Utgangspunktet er blodtransfusjon, men forfatteren ser også bakover og til siden. Han forteller om blod i vid forstand, hvordan blodet som væske og begrep går inn i hele vår kultur – på godt og vondt.

Derfor er dette en bok som egentlig bør leses bakfra. Siste del er en interessant og jordnær omtale av blodoverføring i moderne medisin, hva det består i, hvordan det gjøres, samt etiske spørsmål som kan oppstå, for eksempel om det å gi blod skal være betalt eller basert på viljen til å hjelpe andre. Sakene om overføring av sykdommer som hepatitt og HIV gjennom blodtransfusjon er også interessant lesning.

Kapitlene foran i boka forteller blant annet om hvordan utviklingen av blodtransfusjon har vært nært knyttet til krigføring. Et interessant poeng: Under den annen verdenskrig ble det som skjedde på feltet ulikt på alliert og nasjonalsosialistisk side. De germanske arvelighetsteoriene gjorde tysk medisin skeptisk. De fryktet overføring av ikke-arisk blod.

Den kulturelle oppfatningen av at blodet er stedet der selve livet sitter, har dype røtter. Blod er således også tillagt ganske andre egenskaper enn bare å være en kroppsvæske. I første del av boka drøfter Heier en rekke historiske, kulturelle og politiske forhold som har med blod i overført betydning å gjøre. Boka avsluttes med en fyldig bibliografi, og underveis er han innom mange temaer der blod er stikkordet.

Svakheten i hans framstilling av blod i historie og kultur er at den blir litt kort og springende for flere av emnene han tar opp. Men hver enkelt av hans refleksjoner er absolutt leseverdig.

Publisert: 28. juni 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0322

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.